

20. 7. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kontrolní participace společníka společnosti s ručením omezeným prostřednictvím jeho práva na informace dle § 155 ZOK

Nová úprava korporátního práva obsažená v zákoně č. [90/2012](#) Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech[1] přinesla poměrně výrazné posílení možnosti přístupu společníka společnosti s ručením omezeným k informacím o společnosti, když explicitně ve svém ustanovení § 155 ZOK normuje právo společníka - nebo jeho zástupce - požadovat od jednatelů informace o společnosti i mimo její valnou hromadu. Na druhou stranu je potřeba podotknout, že ZOK stanoví také určitá omezení týkající se poskytování informací o společnosti společníkovi.

Širší pojetí společníkova práva na informace má několik opodstatnění.[2] Co se týče samotné realizace práva společníka požadovat od jednatelů informace o společnosti, spadá pod jeho rozsah nejen obecné právo na informace o společnosti, ale také právo nahlížení do dokladů a to v rozsahu a způsobem, který povede k zajištění dostatečné informovanosti společníka nutné pro uplatňování jeho práv a plnění jeho povinností.[3]

Smyslem a účelem ustanovení § 155 ZOK je zajištění určitých minimálních mantinelů společníkovy kontroly v oblasti činnosti společnosti, které není možné zúžit v ujednáních společenské smlouvy, **ale nic nebrání tomu, aby právo společníků na informace bylo ve společenské smlouvě rozšířeno.** *„Jednatel společnosti s ručením omezeným je povinen společníkovi poskytovat i analytické informace, které si společník nemůže obstarat z veřejných zdrojů ani nahlížením do dokladů společnosti, **potřebuje-li je společník pro výkon svých práv společníka a plnění svých povinností.**“*[4] Mimo práva požadovat od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti včetně možnosti pořídit si kopie a kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech, je tak možné si v rámci společenské smlouvy ujednat také další informační práva, včetně způsobu jejich realizace ve smyslu formy žádosti či jejich poskytnutí apod. Ujednaná pravidla pro poskytnutí příslušných informací však **nesmí nepoměrně stěžovat dosažení práva na informace**, což je možné si představit například v případě ujednání zjevně[5] neúměrně dlouhé lhůty pro poskytnutí informací společníkovi.

Právo společníka na informace o společnosti *„nelze omezovat tak, že společník může nahlížet jen do konkrétních dokladů, jejichž existence je mu známa“* [6] a poskytnutí příslušné informace nebrání skutečnost, že *„předmět informace tvoří obchodní tajemství.“*[7] Náklady na pořízení kopií poskytnutých dokladů nese zásadně společník, není-li ve společenské smlouvě či vnitřních předpisech společnosti stanoveno jinak. Je totiž *„výlučně na rozhodnutí společníka, zda se spokojí s „vizuálním nahlédnutím“ do dokladů společnosti, či k nahlédnutí použije některý z technických prostředků sloužících k pořízení kopie listiny. V takovém případě je na něm, aby si vhodný technický prostředek opatřil a nesl náklady na jeho provoz.“*[8]

Omezení práva společníka na informace

Zákon pamatuje také na situaci, kdy jednatel po obdržení žádosti společníka odmítne žádané informace poskytnout. V ustanovení § 156 ZOK vymezuje uzavřený výčet důvodů, pro které je možné

informace podle § 155 ZOK odmítnout. Je jimi případ, kdy se jedná o utajovanou informaci podle jiného právního předpisu a případ, kdy je požadovaná informace veřejně dostupná.[9] Jak již bylo zmíněno výše, skutečnost, že předmět dožádané informace tvoří obchodní tajemství, není důvodem pro její neposkytnutí. To ovšem logicky nevylučuje možnost, že dojde nebo by mohlo v některých případech dojít k naplnění skutkové podstaty nekalosoutěžního jednání.[10]

Důvodem pro odmítnutí poskytnutí informací je žádost, která je zcela zjevně šikanózním výkonem práva či jeho zneužitím, je v rozporu s pravidly, které pro realizaci práva na informace vymezila společenská smlouva nebo interní předpis společnosti. Zneužitím práva na informace rozumíme takový výkon práva, jenž nevede k naplnění účelu práva na informace.

Soudní přezkum odmítnutí žádosti o informace

V případě odmítnutí žádosti dává zákon společníkovi možnost domáhat se soudního přezkumu takového odmítnutí, a to v prekluzivní lhůtě 1 měsíce ode dne oznámení o odmítnutí poskytnutí informace.

Přenesení povinnosti poskytnout informace z jednatele na jiný orgán společnosti a realizace práva na informace skrze zástupce společníka

Zákon hovoří o povinnosti jednatele výše uvedené informace společníkovi poskytnout, nicméně nic nebrání vnitřním předpisům společnosti nebo ujednání ve společenské smlouvě, aby tato povinnost byla delegována na jiný orgán společnosti. V případě delegace povinnosti poskytnout dožádané informace na subjekt rozdílný od jednatele však jednatel bude **nadále nést odpovědnost za řádné vyřízení žádosti** o poskytnutí příslušné informace společníkovi.

Zákon dává společníkovi možnost přenést výkon práva na informace na svého zástupce, společník je však povinen svého zástupce zavázat k mlčenlivosti ve vztahu ke všem skutečnostem, které se v rámci realizace práva na informace dozví. Zákon konkrétně podmiňuje přenesení realizace tohoto práva podmínkou „stejně mlčenlivosti jakou má společník“[11] a doložení této skutečnosti společnosti. Problematickým se může zdát vymezení a konkretizace mlčenlivosti společníka, protože ZOK o povinnosti mlčenlivosti společníka nehovoří.

Vztah společníka ke společnosti je dán společenskou smlouvou, zjednodušeně řečeno se tedy jedná o **smluvní vztah** ke korporaci,[12] který je upraven příslušnými ustanoveními zákona a předmětnými ujednáními společenské smlouvy. Členstvím v obchodní korporaci, konkrétně ve společnosti s ručením omezeným, se společník vůči společnosti **zavazuje chovat čestně a zachovávat její vnitřní řád**. Hovoříme o tzv. **korporační loajalitě**, jejíž zákonné vyjádření nalezneme v ustanovení § 212 NOZ: „*Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.*“ Je vhodné nastínit, že obsah korporační loajality je nutné chápat ve dvou rovinách. Jednak v rovině vertikální povinnosti loajality spočívající v čestnosti a poctivosti společníka ve vztahu ke korporaci a naopak, a jednak v rovině horizontální povinnosti loajality spočívající v povinnosti dodržení poctivosti a čestnosti společníka vůči ostatním společníkům. Kritéria korporační loajality jsou ve svém důsledku dalším a doplňujícím korektivem realizace práva společníka na informace.[13]

Korporační loajalita[14] je založena od okamžiku členství společníka v korporaci. Jelikož je členství společníka založeno na smluvním základě, bude se v případě porušení korporační loajality jednat o **porušení smluvní povinnosti podle § 2913 NOZ** se všemi důsledky s tímto spojenými, jako např. tím, že „*při nároku na náhradu škody pro porušení smluvní povinnosti není žalobce povinen*

dokazovati více, než porušení smluvní povinnosti druhou stranou. Na žalovaném jest, by prokázal, že ho nestihá zavinění na porušení smluvní povinnosti.”[15]

Závěr

Úprava práva společníka na informace v zákonu o obchodních korporacích dává všem společníkům bez rozdílu výše jejich vkladů nebo podílu na hlasovacích právech stejnou možnost kontroly společnosti i mimo konání valné hromady a s ohledem na uzavřený výčet důvodů pro odmítnutí poskytnutí informace jednatelem a možnosti následného soudního přezkumu je efektivním řešením realizace práva společníka na informace o společnosti.

David Baroš,
student Právnické fakulty Univerzity Palackého

e-mail: dbaros@email.cz

-
- [1] Dále také jako ZOK nebo zákon o obchodních korporacích
 - [2] GÜRLICH, Richard. Společnost s ručením omezeným – právo společníka na informace, společnická žaloba, právo společníka na podíl na zisku. Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH & Co. 13/2014, s. 1.
 - [3] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 6. 2010, sp. zn. 7 Cmo 384/2009.
 - [4] Tamtéž.
 - [5] Srov.: PULKRÁBEK, Zdeněk, „Zjevný“ v občanském zákoníku. Právní rozhledy, č. 1, 2015, s. 1 a násl.
 - [6] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009.
 - [7] Tamtéž.
 - [8] Tamtéž.
 - [9] § 156 ZOK
 - [10] Srov.: MUNKOVÁ, Jindřiška. Případy nekalé soutěže – Zneužití obchodního tajemství. Bulletin advokacie, 1998, č. 1.
 - [11] § 155 ZOK
 - [12] Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654), 1. vydání, 2014, s. 1076 - 1080
 - [13] GABONAY, Andrea. K povinnosti loajality. pravni prostor.cz, [online], dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).
 - [14] Srov. též: KRTOUŠOVÁ, NOVOTNÁ, Lucie. Zákaz konfliktu zájmů jako jádro fiduciární povinnosti loajality, Obchodněprávní revue, č. 6, 2016, s. 181.
 - [15] Rozhodnutí Nejvyššího soudu Československé republiky ze dne 8. listopadu 1930, sp. zn. Rv I 1657/29, Vážný 10303.

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)